

Hijyen, sosyal mesafe ve kişiye özel hizmetler yatırımların olmazsa olmazı haline gelecek

Koronavirüs pandemisi sonrasında seyahat ve konaklama alışkanlıkları mutlaka değişecektir. Temizlik ve hijyen konularında atılacak adımlar ve misafir güvenliğinin sağlanması, hijyeni en üst düzeye çıkarabilmek adına, tüm alanlarda yapılacak dezenfeksiyon, ortak alanlarda fiziksel mesafe kuralları, izole oda, gıda hijyeni ve güvenliği, termal kontrol sistemleri, temassız check-in gibi konular ön plana çıkacaktır. Bununla beraber; oda kartı veya TV kumandası gibi ürünlerin dijitalleştirilmesi ile kişiselleştirilmesi gibi konular gündeme alınabilecektir. Tabi ki tüm bu önlemler alınırken personelin eğitimini unutmamak gerekir; otel personelinin hem kendisini hem de misafirlerin sağlığını koruyabilmek adına eğitiminin sağlanması büyük önem taşıyacaktır. Koronavirüs pandemisi sonrasında, mimari tasarımlarda fonksiyonellikte beraber kolay temizlenebilir ürün ve malzemelerin seçimi önem kazanacaktır. Yapılacak dezenfeksiyon işlemlerinden zarar görmeyecek mobilya ürünlerinin kullanımı, halı kullanımının azalması, dokunmatik ekranlar veya asansör butonları için sese duyarlı sistemlerin geliştirilmesi, havalandırma sistemlerinin seçimleri esnasında pandemi koşulları göz önünde bulundurulacaktır. SPA alanlarında yapılacak tasarımlarda, hijyen ve

mesafe kuralları temel tasarımın ilk ilkelerinden olacaktır. Pandemi sonrasında diğer yandan, neredeyse küçük büyük tüm otellerde kullanılan açık büfe sisteminin de düzenlenmesi hatta belki tümünden iptal edilmesi gerekecektir. Restoran, oturma alanlarındaki yerleşimler, plajlardaki şezlong düzenlemeleri fiziksel mesafe kurallarına uygun olarak şekillendirilecektir.

Oteller alacakları tedbirleri dürüst ve şeffaf bir şekilde misafirlerine sunabilirse, tercih edilmeye devam edeceklerdir

Kongreler, fuaye alanları, toplantı salonlarının düzenlenmesinde de teması en aza indirgeyecek düzenlemeler yapılmalıdır. Bu dönem sonrasında, birçok kongre ve toplantının da online olarak yapılabileceğini düşünüyoruz. Salgın sonrasında, butik otellerin tercihinde artış olabileceği gibi gözükmeyle beraber, yüksek kapasiteli oteller alacakları tedbirleri dürüst ve şeffaf bir şekilde misafirlerine sunabilirse, tercih edilmeye devam edeceklerdir. En büyük soru işaretlerinden biri bu noktada, açık büfe ve her şey dahil sistemlerdir ki muhakkak bu süreçten etkilenenlerdir. Misafirler, bu noktada kişiselleştirilmiş ürünleri tercih edeceklerinden bu konularda düzenleme yapılması şart gibi gözükmektedir. Yaşamakta olduğumuz pandemi

İpek İpekçi
POM Otel Danışmanlığı ve Proje Yönetimi Yönetici Ortak, Mimar

sonrasında, yeni otel ve renovasyon projelerinde artık hijyen, sosyal mesafe ve kişiye özel hizmetler yatırımların olmazsa olmazı haline gelecektir. Dünyanın yaşamış olduğu bu salgın sonrası nasıl yangın, deprem gibi konularda önlemler alınıyor ve standartlar geliştiriliyorsa, pandemi konusunda alınacak tedbirler de artık bütünün parçalarından olacaktır. Şu anda da gündemde olduğu gibi, çeşitli ülkelerde ve ülkemizde bir sertifikasyon sistemi olacağı planlanmaktadır. Bu doğrultuda, mevcut otellerde mutlaka birtakım yeni düzenlemeler yapılacağını öngörebiliriz. Yatırımcıların birçoğu, pandeminin ekonomik olarak yarattığı sıkıntılarla alakalı olarak endişeli olmakla beraber; planlı, zaman ve bütçe kontrolünü kaybetmeksizin ve güncel verileri takip edip, olası önlemleri projelerine adapte ederek yatırımlarına devam etmelerini önerebiliriz.

Mehmet Fethi Gülova
MFG Danışmanlık

Dünyamızın bilinen geçmişinde herhalde hiç bir şey, Covid-19 gibi bu kadar çok insanı ve uzmanı meşgul edip, bu kadar çeşitli yorumlara sebep olmamıştır. Virüs, ortaya çıkalı yaklaşık 5-6 ay olmasına rağmen, bütün küresel faaliyetleri etkisi altına alıp günlük yaşamlarımızı kilit altına aldı. Kimsenin net bir sonlanma tarihi veremediği bu pandemi, eninde sonunda bitecek ve hayat kaldığı yerden devam edecektir. Bu noktada değerlendirmemiz gereken ise hangi sektörlerin ne kadar yara aldığı ve tekrar ayağa kalkıp kalkamayacakları olacaktır. Yara almış kurumların, kuruluşların ayağa kalkabilmeleri için yaşanan kayıpların telafisine, finansal bir can suyuna ihtiyaç vardır. Bütün bunların organizasyonu belli

Aktivasyon hayata geçtiğinde bundan ilk yararlanacak olanlar, bu konuda önlemlerini almış, hazırlıklarını yapmış işletmeler olacaktır

bir zaman alacak, operasyon planları yeniden kurgulanacak, ihtiyaç duyulan kadrolar ve çalışanların yeniden işe alınıp istihdam edilmeleri ile aktivasyon yavaş da olsa başlayacaktır. Aktivasyon hayata geçtiğinde bundan ilk yararlanacak olanlar, bu konuda önlemlerini almış, hazırlıklarını yapmış işletmeler olacaktır. Nedir bu önlemler; her şeyden önce turizm sektörünün yakından tanıdığı 'health & safety' ve 'HACCP' kurallarının eksiksiz uygulanması ile birlikte, yeni olarak belirlenecek hijyen koşullarının tüm noktalarda herhangi bir bulaşı engelleyecek şekilde hayata geçirilmesidir.

Her şey dahil talebinin devam edeceği kanaatini taşımaktayım

Yiyecek-içecek konusu, en çok yorumun ve farklı çözümün önerileceği nokta olacaktır. Her şeyden önce misafirlerin nasıl bir uygulama beklediklerinin tespiti ile birlikte bu yolda atılacak adımların hayata geçirilmesi daha doğru olacaktır.

Şehir otellerimiz ve küçük butik otellerimiz gibi işletmeler için bu konu daha kolay olsa da sahil tatil otellerimizin nasıl bir çözüm bulacağı önemlidir. Misafirlerin bilgilendirilmesi ve aydınlatılması ayrı bir tanıtım çalışması gerektirecektir. Elbette hangi dış pazardan misafir kabul etmeye başlayabileceğimiz ve bu kaynak ülkelerin içinde buldukları durumların hangi mertebeye olduğu da gelişmeleri etkileyecek bir konudur. Bunun içeriği hem sağlık açısından hem de ekonomik açıdan nasıl bir pozisyon içinde buldukları ve ne kadarlık bir misafir potansiyeli beklenebileceğidir. Unutulmaması gereken en önemli noktalardan biri de bütün bunların ulaşım sektörünün (özellikle havayolları) toparlanabileceği süre ile de doğru orantılı olmasıdır. Sonuç olarak benim beklentim hem MICE hem de tatil potansiyelinin arzu edilen düzeye ancak 2 ila 3 sene içinde ulaşabileceğidir. Yatırımlarımızı ve planlamalarımızı bu değerlendirmeler ışığında yapmak sağlıklı olacaktır.